

ابعاد حقوقی تصمیم دولت آمریکا

درباره ویزا

امیر فیض- حقوقدان

نگرانی و حساسیت ایرانیان نسبت به تصمیم اخیر دولت آمریکا در تعلیق سه ماهه ویزای ورود ایرانیان به آمریکا با واکنشهای متقابلی روبرو شده است و با آنکه در حد خود مراتبی از مسرت و بیداری ایرانیان است ولی سکوت و بی اهمیت دانستن مواردی که به مراتب از محرومیت تعلیق سه ماهه ویزای ورود ایرانیان به آمریکا سنگین تر و موجب خفت و سرافکندگی ابدی ایرانیان است، و اینکه هیچ حساسیت و نگرانی و روحیه مقاومت نسبت به آن موارد ملاحظه نشده و نمیشود، سبب میگردد که حساسیت و نگرانی و اقدامات دفاعی ایرانیان نسبت به محرومیت سه ماهه ویزا را زیر سوال با تاسف ببرد.

این تحریر مایل است به ابعاد حقوقی تصمیم مزبور بپردازد و با بعضی ابهامات روبرو گردد.

طرح محرومیت ویزای ورود

نخست این محدودیت را بپذیرید که مورد تحقیق و بحث این تحریر متوجه محرومیت سه ماهه ایرانیان از ویزای ورود به آمریکاست نه عموم کشورهای مسلمانانی که در محدوده تصمیم دولت آمریکا قرار گرفته و یا کشورهای مسلمانانی که مشمول آن محدودیت نشده اند.

وحشت مردم آمریکا

*** از توضیحات مصوبه رئیس جمهوری آمریکا این برداشت صادق است که انگیزه مصوبه <جلوگیری از وحشت مردم آمریکاست> و این بدان معناست که دولت آمریکا مانند هر دولت دیگری حق دارد بهر اقدامی که تامین امنیت عمومی کشور، آنرا لازم بداند دست بزند.

موقعیت حقوقی تصمیم دولت آمریکا

*** تصمیم دولت آمریکا درباره تعلیق ویزا این توهم را بوجود آورده که تصمیم مزبور مغایر با قانون اساسی آن کشور در مورد تبعیض نژادی و مذهبی است؛ که نسبت به مسلمانان اتخاذ شده است، ولی این برداشت درست نیست زیرا ۴۰ کشور مسلمان در جهان مشمول این تصمیم نشده و میتوانند با داشتن ویزا به آمریکا سفر کنند و درخواست ویزا کنند، بنابراین میتوان ادعای وابستگی تصمیم آمریکا را به مسائل امنیتی و تروریستی نزدیک بواقع دانست.

*** آیا ایرانیان مشمول تصمیم آمریکا، میتوانند علیه آمریکا شکایت کنند؟ ایرانیانی که خارج از آمریکا هستند؟ خیر. زیرا قوانین آمریکا و همچنین دستور اخیر دولت ترامب در محدوده آمریکا جاری است نه نسبت به افراد خارج از آمریکا. در اینجا این فرض جدی وجود دارد و آن اینکه اگر یکی از ایرانیان مقیم آمریکا به علت محرومیت از دیدار عزیزان خود که قصد ورود به آمریکا را دارند به دادگاه های آمریکا شکایت کنند قضیه به چه صورتی درخواهد آمد؛ در این مورد شاید این نظریه قابل استماع باشد که:

۱- ویزا از حقوق دولت هاست نه مردم، دولت ها عملا این حق را جاری ساخته اند که بهره بخوانند ویزای ورود به کشور خودشان را میدهند و یا نمیدهند، فوراً میدهند و یا مدتی نامعلوم طول میکشد. همین روزها ابراهیم یزدی مامور آمریکا در شورش ۵۷ برای عمل جراحی از آمریکا درخواست ویزا کرد آمریکا از دادن ویزا به او خودداری نمود؛ و یزدی ناچار شد که به از میر ترکیه برای عمل برود. سابقه ای ندیده ام کسی بمناسبت رد درخواست ویزا به دادگاه رجوع کرده باشد.

۲- شنیدم کسانی مشخص که همواره مترصد ماهی گرفتن هستند، ایرانیان را ترغیب به مراجعه به دادگاه و گرفتن وکیل و غیره کرده اند، این توجه بجاست که تا مسئله گرفتن وکیل و مراجعه به دادگاه ممکن شود مدت سه ماه سپری شده است. از آن گذشته با توجه به اینکه بازی مزبور نه به حکم دادگاه ولی به درآمدهای ناشیه از سوء استفاده منجر خواهد شد؛ احتیاط بیشتر ایرانیان پیشنهاد میشود.

حفظ حالت خصمانه

*** مقامات جمهوری اسلامی به کرات به حفظ حالت جنگ و لزوم حفظ دوران خصمانه به آمریکا تاکید داشته اند. خامنه ای-ظریف-عراقچی وفرمانده سپاه پاسداران در عبارات روشن که در تحریرات قبل آمده موضوع وجود حالت خصمانه بین جمهوری اسلامی و آمریکا را اعلام کرده اند و حتی برجام را هم از اسباب مودت و یا تخفیف حالت خصمانه بین خود و آمریکا ندانسته اند، و متقابلاً وزیر خارجه آمریکا هم در یکنوبت گفت: «برجام در محیط تفاهم و حسن نیت امضا نشده است».

بنابراین میتوان بطور جدی گفت که حالت خصمانه و دشمنی و سوء ظن و احتمال خرابکاری و اقدامات ویرانگرانه که بهر حال سبب وحشت مردم میشود هم برای ایرانیان و هم برای آمریکانیها وجود دارد و دولت آمریکا همانقدر حق دارد تا اقدامات لازم را برای رفع نگرانی از بروز احتمالات از ناحیه ایرانیان فراهم کند که جمهوری اسلامی هم شدیداً خود را مقید به رعایت آن اقدامات میداند.

*** دستاورد توضیحات روشن بالا این است که نه ایرانیان حق دارند که به آمریکا بمناسبت تصمیم اخیر دولت آمریکا اعتراض کنند و نه آمریکایی ها میتوانند به تصمیم مقابل جمهوری اسلامی در جلوگیری از ورود آمریکا به ایران معترض باشند.

در مورد شکایت ایران این نکته وجود دارد که جمهوری اسلامی در مقابل تصمیم دولت آمریکا راه شکایت را انتخاب نکرده بلکه از طریق (اقدام متقابل) که از اصول پذیرفته شده حقوق بین الملل است را برگزیده؛ چنانکه به تیم کشتی آمریکا که از سوی ایران دعوت شده بود دعوت را مسترد داشت. اساساً با آقاری

که از جانب جمهوری اسلامی در حفظ حالت خصمانه با دولت آمریکا در دست است مراجعه به دادگاه از سوی جمهوری اسلامی بی معناست.

****** آمریکانیها با کشوری روبرو هستند که در قانون اساسی آنها حکم، بر وجود نزاع و جنگ و حالت خصمانه بین جمهوری اسلامی و همه کشورهای کفر داده شده است؛ و از آنجا که ایرانیان تبعه جمهوری اسلامی مکلف به رعایت قانون اساسی جمهوری اسلامی هستند. **درحقیقت همه ایرانیانی که تحت حکومت جمهوری اسلامی قرار دارند، جزئی از تهدید علیه کشورهای کفر از جمله آمریکا بحساب میآیند چراکه این دشمنی و خصومت الزام قانونی است و آنها به آن قانون هم رای داده اند.**

****** اهمیت رابطه دشمنی و خصومت جمهوری اسلامی که در قانون اساسی آن جمهوری پیاده شده در حدی است که اگر دولت جمهوری اسلامی بهرمناسبتی به حالت خصمانه بین خود و آمریکا پایان دهد آن جریان یک اقدام نمایشی و مجازی تلقی میگردد زیرا برخلاف نص قانون اساسی جمهوری اسلامی است.

اشاره مقایسه ای

****** اشاره بالا برای امکان نوعی مقایسه در ساختار حقوقی حالت دشمنی و خصومت بین جمهوری اسلامی با آمریکا و برعکس آن یعنی حالت دشمنی آمریکا و ایران است زیرا در مورد آمریکا قید قانون اساسی جمهوری اسلامی در قانون اساسی آمریکا وجود ندارد و لاجرم ایران همانند همه کشورها در موقعیت دوستی و حسن نیت کشور آمریکا قرار گرفته است.

سابقه تصمیم اخیر آمریکا

****** تصمیم دولت آمریکا به محدودیت زمانی ورود ایرانیان به آمریکا یک تصمیم انحصاری و بی سابقه نیست؛ هر زمان که آمریکا چه از نظر امنیت عمومی و یا مسائل اقتصادی احساس خطر کرده این قبیل محدودیت ها را بوجود آورده است؛ در تحقیقی آمده است که در سال ۱۸۸۲ دولت آمریکا بمناسبت وحشت از هجوم چینی ها و وضع نامناسبی که به اقتصاد آن کشور تحمیل شده بود بمدت ۱۰ سال ورود کارگران چینی را به آمریکا ممنوع ساخت.

****** در جنگ بین الملل دوم یک کشتی حامل یهودیان آلمانی که به قصد آمریکا از آلمان فرار کرده بودند، آمریکا به آنها به فرض آنکه بین آنها خرابکاران آلمانی باشند اجازه ورود نداد و آنها ناچار به بازگشت شدند و گفته شده که نیمی از آن یهودیان گرفتار خوشونت آلمان ها شدند.

****** در سال ۱۹۵۰ آمریکا ورود هرکس که عضو حزب کمونیست بود را به خاک کشورش ممنوع ساخت.

****** در سال ۱۹۸۰ کارتر ورود ایرانیان را بمناسبت عمل گروگان گیری ممنوع نمود.

تصمیم دولت جدید آمریکا در مورد تعلیق سه ماهه ویزا از تبعات قانون ویزائی است که زمان باراک * * نکته قابل تجسم این است. اقداماتی که دولت های سابق آمریکا در محدود کردن ورود خارجیان به آمریکا در گذشته اتخاذ کرده اند هیچگاه با هیجانها و مخالفتهای کنونی که با تصمیم دولت ترامپ مواجه شده، روبرو نبوده و این امر نشان میدهد که تصمیم اخیر دولت آمریکا بیش از آنکه اداری و یا حقوقی باشد سیاسی و ناشی از تضادهای داخلی قطب های قدرت در آمریکاست.

شعار مرگ بر آمریکا

بهر حال امروز بموجب مصوبه دولت جدید آمریکا، آمریکا تنها بمدت سه ماه از صدور ویزای ورود به آمریکا برای ایرانیان خودداری خواهد کرد، هر چند حق تمدید آن هم وجود دارد و در عبارت تفصیلی:

۱- آمریکا برای ایرانیان مسلمانی که دولت آنها یعنی جمهوری اسلامی نسبت به تمام کشورهای کفر و در راس همه آنها آمریکا در حالت خصمانه مقرر در قانون اساسی قرارداد، یک محرومیت سه ماهه برای ورود به آمریکا قائل شده است.

۲- یادمان باشد که شعار مرگ بر آمریکا سیطره حضور جمهوری اسلامی در حقوق سیاسی آن کشور است و این بدان معناست که حالت خصمانه و کینه توزی بصورت امری ریشه ای که با بقای جمهوری اسلامی مرتبط است در آمده. یک وقت شعارهای ضد خارجی بمناسبت وقایعی است که احساسات عمومی را موقتا آشفته میسازد ولی شعاری که ۳۷ سال است مدام ادامه دارد شعار احساسی شناخته نمیشود.

۳- از آنجا که شعار مرگ بر آمریکا شعار احساسی نیست و مبنای آن در قانون اساسی جمهوری اسلامی است و اجد این معناست که آرزوی مرگ آمریکا متضمن اقداماتی است که موجبات نابودی آمریکا و تحقق شعار مرگ بر آمریکا را فراهم سازد یعنی ترصد جمهوری اسلامی به اقدامات نظامی علیه آمریکا.

تصمیم قابل قبول

بنابر ملاحظات بالا در مقابل تهدیدات و حالت خصمانه زنده ای که جمهوری اسلامی نسبت به آمریکا نشان میدهد اقدامات آمریکا در تحمیل سه ماه انتظار ویزا امری بسیار محترمانه، انسانی و قابل قبول محسوب میشود.

خواری و توهین

ایرانیان تصمیم اخیر دولت آمریکا را توهین به ملت ایران گرفته اند، گرچه این تشخیص از نظر حقوق بین الملل درست نیست، ولی اگر بتوان از نظر شنون ملی آنها تحقیر و خواری بحساب آورد ممکن است این نتیجه را در مقابل ببینیم که این ایرانیان هستند که خود را در معرض این خواری و تحقیر قرار داده اند؛ زیرا آنها هستند که تلاش دارند در کشوری که آنها را خوار و تحقیر کرده است ساکن شوند. آنها

هستند در کشوری که آرزوی مرگ و نابودی آنرا دارند اقامت کنند؛ تصور نمیشود که در دنیا کسی کسی را دشمن و آرزوی مرگ او را داشته باشد و بعد هم مایل باشد که زیر چتر حمایتی زندگی او قرار گیرد.

کشوری که اهالی ایران را دشمن خود میداند و متقابلاً ایرانیان هم آمریکا را یک خصم ابدی و نجس و غیر قابل معاشرت میدانند چرا باید بملاحظه زندگی موقت و ارایش و رفاه دنیوی این خواری و ذلت را قبول کنند و سه ماه صبر کنند تا نوبت توجه خفت به آنها برسد.

ایرانیان باید به این مهم اندیشه کنند که چرا از بین ۴۷ کشور مسلمان جهان شش کشور و از جمله جمهوری اسلامی گرفتار این تحریم ویزا شده است. این اندیشه آنها را هدایت خواهد کرد که علت توهین و تحقیری که تصمیم دولت آمریکا متوجه ایرانیان ساخته کسی نیست الا جمهوری اسلامی.

ایرانیان و جمهوری اسلامی

آیا ایرانیان میتوانند اقدامات جمهوری اسلامی که سبب ایجاد این تنگناها از سوی آمریکا علیه آنان شده را به شکایت بکشند و یا خود را مبرا و بی تقصیر بدانند؟ متأسفانه خیر؛

زیرا اقدامات جمهوری اسلامی وفق قانون اساسی آن کشور است و ایرانیان هم به آن قانون اساسی رای داده و از نظر حقوقی تابعین آن قانون محسوب میشوند.

کمک آمریکا به اجرای احکام اسلام

*** جمهوری اسلامی بمناسبت اسلام و مراتب حکمی آن آمریکایی ها را نجس میدانند یعنی آنها را مانند نجاست میشناسد؛ و پرهیز از آنها را حکم داده است. مسلمانان به این حکم اسلامی که دوری از کفار است اهمیتی نمیدهند، پس میتوان گفت که مصوبه دولت آمریکا در جلوگیری از ورود برخی مسلمانان به آمریکا نوعی کمک به اجرای احکام اسلام است.

مقصود از این اشاره این است که جمهوری اسلامی و ایرانیان تابع جمهوری اسلامی باید از تصمیم دولت آمریکا استقبال کنند نه اظهار ناراحتی. آمریکا با مصوبه اخیر ویزا، دارد به باورهای اسلامی و اجرای آنها کمک میکند.

برداشت قابل توجه

*** این برداشت میتواند قابل توجه باشد که تصمیم دولت آمریکا به اعتبار اسلامی بودن جمهوری اسلامی است و توجهی به ایران و ایرانیان مخالف جمهوری اسلامی ندارد؛ و اگر در مصوبه دولت آمریکا این تمایز پیاده نشده است، علت مسائل سیاسی و تبعیض و ساختار حقوقی دولت و ملت است و الا چنانکه ملاحظه میشود همه کشورهای که در مدار این محظوریت قرار گرفته اند اسلامی هستند. در عین حال تمام کشورهای اسلامی جهان مشمول تصمیم ویزای آمریکا نشده اند.

علت این مهم این است که در باور همه مسلمانان کشورها آمریکا و همه کشورهای غیرمسلمان دشمن اسلام بوده و باید نابود و اموال و زن و فرزندان آنها یغما شود.

درست است که در قانون اساسی کشورهای اسلامی اصل مزبور همانند قانون اساسی جمهوری اسلامی پیاده نشده است ولی آنچه در قانون اساسی جمهوری اسلامی پیاده شده تاکید حکم اسلام است و اقتدا به حکم اسلام هم مقید به قید آن در قانون اساسی نیست.

نمونه اش داعش است که نه دولت است و نه قانون اساسی دارد ولی فلسفه آنها برای مخالفت با افکار مخالف اسلام، قرآن است که دارد اجرا میشود.

*** نه تنها دولت آمریکا که حق است همه کشورهای غیرمسلمان جهان از تهدید قرآنی مسلمانان در نابودی کشورهای غیرمسلمان و مردم آن ها وحشت توام با چاره اندیشی داشته باشند. بلکه؛

تصمیم دولت یک اقدام طبیعی است

تصور نمیکنم که ایجاد محظوری سه ماهه برای ویزای ورود به آمریکا در مقابل ماهیت جمهوری اسلامی و حالت خصمانه آن حکومت علیه آمریکا و صراحت اسلام و قانون اساسی جمهوری اسلامی امر قابل توجه و مهمی باشد.

طبیعت انسان حکم میکند که انسان نسبت به احساس خطر واکنش دفاعی از خود نشان بدهد؛ کشوری که در معرض خطر و تهدید کشور دیگری قرار گرفته البته که حق است که از حضور افراد کشور متخاصم نگران باشد؛ و به اقداماتی که ممکن است جوابگوی نگرانی باشد متوسل شود، هم اکنون در جمهوری اسلامی افرادی از کشورهای دیگر با آنکه ویزای ورود به ایران را دارند و یا از سوی دولت دعوت به کمک علمی شده پس از ورود بازداشت شده اند (آقای نزار زکار تبعه آمریکا و لبنان اقتصاد دان که بنا بر دعوت دولت ایران برای مشاوره به ایران آمد بازداشت شد) و علت آن احتمال ایجاد خطر و جاسوسی اعلام شد، بنابراین امنیت کشور در مقام و موقعیتی قرارداد که حتی ویزا هم مانع سلب آزادی از دارنده ویزای ورود نمیکند تا چه رسد که دولت ها محدودیتی در دادن ویزا به افراد کشورها داشته باشند.